

ابر حامی

آگاهی، بهبودی، رشد؛
برای همزیستان سرطان

آموزش‌های عمومی سامانه ابر حامی
www.abrhami.ir

کلونوسکوپی

کولونوسکوپی (Colonoscopy)

پزشک با استفاده از کولونوسکوپی، بخشی از دستگاه گوارش، به نام روده بزرگ یا کولون را می بیند.

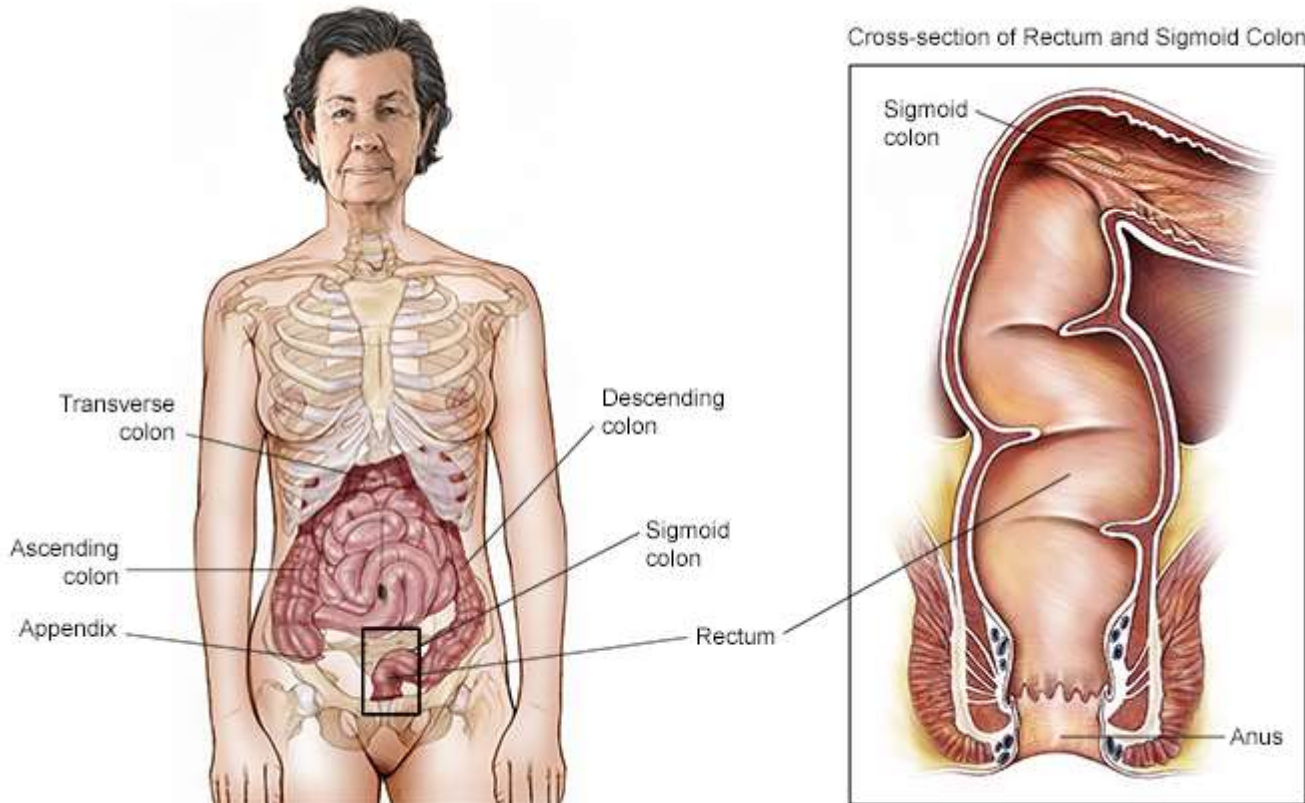
کولونوسکوپی، آزمایشی برای کمک به یافتن مشکلات احتمالی مانند **سرطان کولورکتال** یا پولیپ است. پولیپ ها، غده های کوچکی هستند. آنها سرطان نیستند، اما می توانند به سرطان تبدیل شوند. همچنین ممکن است این آزمایش، برای بررسی علت مشکلات روده، از جمله خونریزی، تغییر در حرکات روده یا سایر مشکلات انجام شود.

روده بزرگ و کولون (large intestine and colon)

روده بزرگ، بخش بزرگی از دستگاه گوارش است که به آن سیستم گوارشی (GI) می گویند. روده بزرگ به بدن کمک می کند تا مواد زائد را دفع کند. مواد زائد، بخشی از غذا است که بدن نمی تواند از آن استفاده کند.

کولون، بزرگ ترین قسمت روده بزرگ شماس است. به رکتوم تخلیه می شود، جایی که مواد زائدها در اثر حرکات روده، جمع می شوند. این مواد، از طریق مقعد، از بدن خارج می شوند.

نقاشی زیر، قسمت های مختلف کولون و رکتوم را نشان می دهد.

این تصویر ۵ بخش کولون و رکتوم را نشان می دهد. کولون صعودی، ابتدای روده بزرگ است و روده کوچک در آن تخلیه می شود. از سمت راست پایین شکم شروع می شود و سپس به روده بزرگ عرضی، منتهی می شود. کولون عرضی از سمت راست به چپ از بالای شکم عبور می کند و به کولون نزولی منتهی می شود که مواد زائد را به سمت چپ می برد. در نهایت، کولون سیگموئید در پایین، چند اینچ بیشتر، تا رکتوم، ضایعات را می برد.

نحوه انجام کولونوسکوپی

در این آزمایش از یک لوله نازک و انعطاف پذیر با نور و دوربین در سر لوله، استفاده می شود. پزشک لوله را به رکتوم و سپس به روده بزرگ منتقل می کند. با استفاده از دوربین و نور، داخل روده بزرگ قابل بررسی می باشد. ابزار دیگری برای برداشتن پولیپ ها، یا بافت های دیگر برای **بیوپسی استفاده می شود**. در طی این روش، با داروی **آرام بخش و مسکن**، آرامش بیشتری خواهید داشت.

چه کسی کولونوسکوپي را انجام خواهد داد؟

معمولاً پزشک متخصص سیستم گوارش، کولونوسکوپي را انجام می‌دهد. کولونوسکوپي همچنین می‌تواند، توسط جراحان، پزشکان خانواده، دستیاران پزشک یا پرستاران انجام شود. احتمالاً یک پرستار در انجام آزمایش کمک خواهد کرد و یک متخصص بیهوشی نیز ممکن است حضور داشته باشد.

چگونه باید برای کولونوسکوپي آماده شوم؟

در زمان برنامه‌ریزی برای کولونوسکوپي، تیم درمانی به شما توضیح می‌دهند که چگونه آماده شوید. حتماً دستورالعمل‌های آن‌ها را به دقت دنبال کنید تا تأثیری بر نتایج آزمایش، نداشته باشید. در مورد موضوعات زیر با کارکنان صحبت کنید و از قبل، در مورد هر گونه ابهام یا نگرانی، سؤال پرسید.

آمادگی برای کولونوسکوپي بسیار مهم است، زیرا کولون، باید تا حد امکان تمیز باشد. این شرایط، به پزشک اجازه می‌دهد تا روده بزرگ را به خوبی ببیند.

مواردی وجود دارد که باید به خاطر بسپارید:

تغذیه. لازم است ۱ تا ۳ روز قبل از آزمایش، از خوردن غذای جامد خودداری کنید. می‌توانید تا زمان مشخصی که توسط تیم درمانی تعیین شده، مایعات شفاف بنوشید. مایعات شفاف مانند آبگوشت بدون چربی، قهوه سیاه (بدون شیر)، چای، آب‌میوه صاف شده و ژلاتین باشد.

تخلیه کولون. کولون باید تا حد امکان خالی باشد. قبل از آزمایش به تنقیه یا ملین‌های قوی نیاز دارید. حتماً از دستورات پزشک پیروی کنید.

ملین. قرص یا پودری است که قبل از مصرف، با آب مخلوط می‌کنید. هنگامی که آن را مصرف می‌کنید، اغلب تا زمانی که روده بزرگ شما خالی شود، اجابت مزاج خواهید داشت. مطمئن شوید که در این مدت نزدیک سرویس بهداشتی هستید.

پوشش. نیازی نیست لباس خاصی بپوشید. پس از ورود به آزمایش، باید لباس بیمارستان را بپوشید. معمولاً توصیه می‌شود جواهرات و سایر اشیاء بارزش را در خانه بگذارید.

داروها و سابقه سلامتی. پرسید که آیا باید داروهای معمول خود را در روز آزمایش مصرف کنید یا خیر. این شامل هرگونه داروی تجویزی، داروهای بدون نسخه و مکمل‌ها می‌شود. ممکن است لازم باشد چند روز قبل از انجام آزمایش، مصرف داروهایی را که خطر خونریزی شما را افزایش می‌دهند، قطع کنید. این داروها شامل آسپرین و سایر داروهای رقیق‌کننده خون است. همچنین اگر شرایط پزشکی خاصی مانند بارداری دارید، به پزشک خود، اطلاع دهید.

آلرژی. قبل از انجام آزمایش، هرگونه حساسیت به داروها، لاتکس یا سایر موارد را به کادر پزشکی اطلاع دهید.

بیمه، هزینه و رضایت. اگر در مورد هزینه آزمایش نگران هستید، از قبل با شرکت بیمه خود تماس بگیرید. پرسید چه مقدار از هزینه کولونوسکوپي تحت پوشش بیمه قرار می‌گیرد.

پیش از آزمایش، از شما خواسته می‌شود که فرم رضایت‌نامه را امضا کنید. امضای این فرم، نشان می‌دهد که مزایا و خطرات این روش را درک کرده و با انجام آن موافق هستید. در مورد هرگونه سؤال یا نگرانی، حتماً با تیم درمانی گفتگو کنید.

در طول کولونوسکوپي چه اتفاقی می‌افتد؟

کولونوسکوپي حدود ۳۰ تا ۶۰ دقیقه طول می‌کشد.

هنگامی که به بیمارستان یا مطب دکتر می‌رسید، لباس بیمارستان را به تن می‌کنید. شما در یک اتاق خصوصی با ملحفه‌ای روی بدن‌تان خواهید بود. از شما خواسته می‌شود که به پهلو دراز بکشید.

پرستار یا متخصص بیهوشی به شما داروی مسکن و آرام‌بخش می‌دهند. دارو را از طریق یک لوله داخل وریدی یا IV دریافت خواهید کرد. IV در رگ بازوی شما قرار می‌گیرد. ممکن است وقتی سوزن IV وارد می‌شود، درد کمی را احساس کنید.

برای شروع کولونوسکوپی، پزشک مقداری هوا از طریق لوله کوچک به روده بزرگ می‌دمد. این کار روده بزرگ را کمی باد می‌کند تا پزشک بهتر ببیند. ممکن است لازم باشد گهگاه در طول آزمون موقعیت خود را تغییر دهید. این تغییر به پزشک کمک می‌کند که لوله کولونوسکوپی را جابه‌جا کند، یا دید بهتری داشته باشد. اگر بیهوش باشید، پزشک یا پرستار در این مورد به شما کمک می‌کنند.

اگر رشد غیرطبیعی یا پولیپ در روده بزرگ وجود داشته باشد، پزشک آن را خارج می‌کند. یا ممکن است نمونه کوچکی از بافت برداشته شود. این روند معمولاً دردناک نیست و پزشک هرگونه خونریزی را متوقف می‌کند. اگر رشد بیش از حد باشد یا شرایط پیچیده و خاصی وجود داشته باشد، پزشکان ممکن است بعداً آن را بردارند.

احتمال بسیار کمی وجود دارد که لوله مورد استفاده برای کولونوسکوپی، روده بزرگ را سوراخ کند. این مورد نادر است، اما اگر این اتفاق بیفتد، ممکن است برای ترمیم روده، نیاز به جراحی داشته باشید. اگر در این مورد نگرانی دارید با تیم درمانی خود صحبت کنید.

آیا کولونوسکوپی دردناک است؟

دو نوع بیهوشی وجود دارد که معمولاً در طول کولونوسکوپی استفاده می‌شود. آرام‌بخشی هوشیارانه (conscious sedation) درد را کاهش می‌دهد و باعث می‌شود آگاهی شما از رویدادهای اطرافتان، کاهش یابد. ممکن است بتوانید صحبت کنید و به سؤالاتی که تیم درمانی می‌پرسند پاسخ دهید، یا ممکن است به خواب بروید. آرام‌بخشی هوشیارانه، رایج‌ترین نوع آرام‌بخش است که برای کولونوسکوپی استفاده می‌شود.

اگر آرام‌بخشی هوشیارانه دارید، ممکن است در طول کولونوسکوپی به دلیل درازکشیدن بدون حرکت، برای مدت طولانی، احساس ناراحتی کنید. همچنین ممکن است گرفتگی‌هایی داشته باشید. اگر چنین است، به پرستار یا پزشک اطلاع دهید. ممکن است بتوانید موقعیت خود را تغییر دهید. یا، کارشناسی که کولونوسکوپی را انجام می‌دهد، ممکن است بتواند ابزارها را برای تسکین یا کاهش ناراحتی شما، تنظیم کند.

برای برخی از افرادی که نمی‌توانند داروهای مورد استفاده برای آرام‌بخشی هوشیارانه را مصرف کنند، مانند داشتن سایر شرایط پزشکی، ممکن است از آرام‌بخشی عمیق استفاده شود. در طول عمل، توسط یک متخصص بیهوشی یا یک پرستار بیهوشی تحت نظر خواهید بود. اگر آرام‌بخش عمیق دارید، از انجام کولونوسکوپی آگاه نخواهید شد. می‌توانید در مقاله دیگری در این وبسایت درباره بیهوشی بیشتر بدانید.

برخی افراد ترجیح می‌دهند در طول کولونوسکوپی هیچ آرام‌بخشی دریافت نکنند. حتی بدون هیچ‌گونه آرام‌بخشی، اکثر افراد فقط در طول کولونوسکوپی ناراحتی خفیفی را تجربه می‌کنند. اما اگر در طول کولونوسکوپی احساس ناراحتی یا درد بیشتری کردید، باید به پزشک یا سایر اعضای تیم درمانی اطلاع دهید.

بعد از کولونوسکوپی چه اتفاقی می‌افتد؟

اگر بیهوشی یا آرام‌بخشی عمیق دریافت کنید، تا زمانی که کاملاً هوشیار شوید، در بیمارستان یا مطب پزشک می‌مانید. پس از آن، نباید رانندگی کنید، سرکار بروید یا تصمیم‌های مهم بگیرید. از قبل هماهنگ کنید تا یکی از دوستان یا اعضای خانواده، شما را به خانه برساند. می‌توانید انتظار داشته باشید که روز بعد به فعالیت‌های عادی خود بازگردید.

ممکن است بلافاصله پس از کولونوسکوپی، دچار گرفتگی یا احساس نفخ شوید. این احساس معمولاً طی چند ساعت از بین می‌رود. ممکن است از روده بزرگ، گاز دفع کنید و حتی کمی اسهال داشته باشید.

ممکن است متوجه مقدار کمی خونریزی از روده شوید. این خونریزی، طبیعی است. باین‌حال، در صورت ادامه خونریزی یا لخته‌شدن خون، با پزشک خود تماس بگیرید.

همچنین در صورت داشتن علائم زیر، باید فوراً با پزشک خود تماس بگیرید:

- درد شدید شکم.
- تب ۱۰۰ درجه فارنهایت (۳۷.۸ درجه سانتیگراد) یا بالاتر
- حرکات خونی روده
- سرگیجه
- ضعف

کولونوسکوپي یک آزمایش رایج و مفید برای یافتن و پیشگیری از مشکلات گوارشی است. حتماً از تیم مراقبت‌های سلامتی خود در مورد علت توصیه آزمایش، سؤال کنید. دانستن این مسئله، می‌تواند به شما کمک کند قبل، حین و بعد از انجام این آزمایش، احساس راحتی بیشتری داشته باشید.

سؤالاتی که باید از تیم درمانی بپرسید

قبل از کولونوسکوپي، ممکن است بخواهید این سؤالات را از تیم درمانی خود بپرسید:

- چرا توصیه می‌کنید کولونوسکوپي انجام دهم؟
- اگر انجام ندهم، چه اتفاقی می‌افتد؟
- چه کسی کولونوسکوپي را انجام خواهد داد؟ در چه مکانی؟
- در طول عمل چه اتفاقی خواهد افتاد؟
- این آزمایش چقدر طول می‌کشد؟
- آیا در طول کولونوسکوپي، هوشیار خواهم بود؟
- چه دارویی برای آرامش و آسایش بیشتر دریافت خواهم کرد؟
- خطرات و مزایای احتمالی کولونوسکوپي چیست؟
- آیا می‌توانم داروهای معمول خود را در روز عمل مصرف کنم؟ کدام را نباید مصرف کنم؟ چه زمانی می‌توانم دوباره مصرف کنم؟
- چگونه باید برای انجام این آزمایش آماده شوم، مانند دستورالعمل‌های غذایی یا مواردی که باید رعایت شود؟
- چگونه می‌توانم بفهمم که این روش برای من چقدر هزینه دارد؟
- آیا لازم است بعد از کولونوسکوپي از فعالیت‌هایی مانند رانندگی اجتناب کنم؟
- چه زمانی نتایج را دریافت خواهم کرد؟ چه کسی نتایج را برای من توضیح خواهد داد؟
- آیا ممکن است بعد از کولونوسکوپي، به آزمایش‌های بیشتری نیاز داشته باشم؟
- هر چند وقت یک‌بار باید کولونوسکوپي انجام دهم؟